

Plán práce kliniky

Oddelenie kliniky v SLVS Senec chápeme ako diagnosticko-terapeutické a prognostické pracovisko. Do jeho koncepcie sú implementované úlohy súvisiace s realizáciou Koncepcie ústavnej starostlivosti. Z uvedeného vyplýva rozsah, rozčlenenie a zostavenie priorít aktuálnych činností tohto klinického pracoviska.

- Priority kliniky:**
1. krízová intervencia
 2. diagnosticko-terapeutická činnosť
 3. práca s rodinou
 4. prognostická činnosť

Krízová intervencia

Ide o riešenie, predvídanie a predovšetkým o prevenciu krízových situácií, afektov a neprispôsobivého, skratového konania chovancov v priebehu dňa. Prostredníctvom individuálnych, podľa potreby aj skupinových rozhovorov s chovancami a konzultáciami so spolupracovníkmi, vychovávateľmi, učiteľmi, prijatím potrebných opatrení sa trvalo usilujeme znížiť frekvenciu krízových situácií.

Diagnosticko-terapeutická činnosť

V rámci liečebno-výchovného režimu, do ktorého po príchode k nám každý chovanec vstupuje, **sa v praxi kliniky diagnostická a terapeutická činnosť vzájomne prelína a dopĺňa**. Východiskové diagnostické zistenia premietame do psychoterapeutických sedení s chlapcom, do konzultácií s vychovávateľmi a učiteľmi, následne nové zistenia porovnávame s doterajšími, uskutočňujeme ďalšiu cieľnú diagnostiku a zároveň aj diagnostické pozorovania, napríklad aj počas skupinovej psychoterapie.

Diagnostika v pôsobení kliniky je východiskom pre voľbu terapeutických metód a postupov. Je to nepretržitá činnosť zameraná na komplexné **poznávanie zdravotného stavu, stavu psychiky jednotlivých chovancov a taktiež vplyvov sociálneho prostredia**, ktoré formovalo a naďalej formuje osobnosť, schopnosti, správanie, motiváciu našich chlapcov. Preto ihneď po príchode každého chlapca do SLVS študujeme jeho zdravotnú a sociálnu anamnézu, uskutočňujeme psychologické vyšetrenia. **Poznatky získané v priebehu prvého mesiaca pobytu súhrnne spracovávame do individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa** (ďalej IPROD).

Individuálny plán sa opiera aj o pozorovanie a hodnotenie učiteľov a vychovávateľov, ktoré klinika metodicky pripravuje. Plán obsahuje

- sociálnu a zdravotnú anamnézu vrátane informácií o spolupráci s rodinou,
- posúdenie súčasného stavu, výchovnej a vzdelávacej problematiky,
- odporúčania pre výchovný a vzdelávací proces,
- návrh konkrétnej úlohy pre chlapca, ktorá má byť kontrolovateľná a merateľná, napr. zlepšiť si známky z konkrétneho predmetu v priebehu určitého času, prečítať si vytypované knižky, odnaučiť sa zlozvyk, zlepšiť sa v niektorom športovom výkone, zhotoviť určitý produkt a pod.

Individuálne plány vyhotovuje klinika v troch vyhotoveniach: po jednom pre školu, pre oddelenie výchovy a pre vlastnú potrebu. Škola si tieto plány uchováva v osobitnom spise spolu s ostatnými jej záznamami o každom žiakovi. Podobne postupujú aj vychovávatelia, k plánu prikladajú záznamy o návštevách a správaní sa každého chlapca.

Lekár, pediater sa oboznamuje so psychologickou a sociálnou problematikou chlapca a poskytuje informácie pre aktualizovanie zdravotnej anamnézy a informácie o aktuálne naordinovaných liekoch. Spoluprácu s lekárom zabezpečuje zdravotná sestra SLVS. V otázkach zdravotnej diagnostiky sa opierame taktiež o spoluprácu s pedopsychiatrami a ďalšími lekármi podľa konkrétnych potrieb.

Psychodiagnostiku zameriavame predovšetkým na spoznávanie príčin a podnetov, ktorými sú vyvolávané, resp. provokované poruchy správania. Odstraňovaním podnetov a pedagogicko-psychologickým regulovaním intrapsychických a v prostredí jestvujúcich príčin potom môžeme postupne poruchy najprv korigovať a napokon systematickým, koordinovaným, tímovým pôsobením sa usilovať ich odstrániť.

Zároveň sa zameriavame na spoznávanie a pozitívne formovanie, častejšie – reformovanie hodnotového systému, diagnostikovanie a stimulovanie schopností a želateľných záujmov. Ďalej diagnostikujeme temperamentové vlastnosti, tzv. statickú a dynamickú zložku osobnosti, motiváciu, tvorivosť, sociálne správanie atď. Využívame k tomu štandardné **psychodiagnostické metódy a testy** verbálne, neverbálne, projektívne, metódu pozorovania, posudzovanie individuálneho aj skupinového správania chlapca a metódu hodnotenia produktov tvorivej a pracovnej činnosti.

Diagnostikujeme každého chlapca, t.j. toho, ktorý k nám prichádza napríklad priamo z rodiny bez akejkoľvek predchádzajúcej diagnostiky, aj toho, ktorý si so sebou prináša psychodiagnostické posudky, lekárske správy a nálezy. Psychodiagnostiku priebežne spresňujeme a prehlbujeme aj so zreteľom na zmeny, ktoré v prežívaní a správaní nastávajú v zmenenom prostredí, v podmienkach liečebno-výchovného režimu.

Psychoterapia v SLVS sa začína už nadviazaním prvého kontaktu s každým našim zverencom. Vychádzame z poznania, že jednou z príčin spoločensky nevhodného, aj pre život jednotlivca nevyhovujúceho, zlého správania sa detí býva to, že sa ešte nenaučili správať sa lepšie, vhodnejšie, kvalitnejšie. Často ich to nemal kto naučiť, prípadne nevedel ich to učiť, alebo rodičia, pestúni či vychovávatelia v priebehu výchovy z rozličných príčin strácali svoj pozitívny vplyv na dieťa, resp. si ho nedokázali vytvoriť.

Preto **už v prvých kontaktoch musíme najprv riešiť problém porúch vo vzťahoch dieťaťa s dospelými**. Preto mu poskytujeme novú, lepšiu, korektívnu skúsenosť, nadväzujeme vzťah vzájomnej dôvery, navodzujeme pocit bezpečia. Poukazujeme na nutnosť dodržiavať stanovený režim a pravidlá, zároveň však preukazujeme prirodzenú, neštylizovanú láskavosť. Chceme vedieť, akých chýb, zlých skutkov sa chlapec dopustil, či a čo z toho, ako hlboko si uvedomuje, ako to spracováva vo svojom vnútri. Neodsudzujeme ho, zbytočne nekritizujeme, prejavujeme pochopenie a akceptáciu jeho osobnosti. Získavame si ho pre spoluprácu.

To je začiatok cesty, na ktorú musíme nastúpiť, aby sme mohli v nasledujúcich chvíľach, dňoch, mesiacoch taktne korigovať spôsob myslenia a prežívania, hodnotový systém, prejavy správania a stimulovať schopnosti, pozitívne osobnostné

vlastnosti, vzťahy s inými ľuďmi atď. Takúto **filozofiu terapeutického prístupu k našim zverencom považujeme za principiálne dôležitú!** Jej dôležitosť pre prax stúpa zároveň s množstvom skúseností, ktoré každodenne nadobúdame o tom, že poniektorí vychovávatelia, aj iní naši spolupracovníci si nie vždy dokážu nadviazať pozitívny kontakt a na jeho základe ďalej kvalitne rozvíjať vzťahy spôsobom „dôvera za dôveru“.

Úspech a efektívnosť nášho terapeutického pôsobenia závisí od kvality a zosúladenia tímovej spolupráce. Z tohto hľadiska prednostnou úlohou členov kliniky je presvedčiť o tejto pravde ostatných kolegov. Budeme k tomu využívať metódu osobného príkladu, všetky pracovné konzultácie aj pracovné semináre.

Ďalším terapeutickým krokom dopredu v odstraňovaní porúch správania jednotlivca je to, že psychológovia, vychovávatelia, učitelia sú mu **stále pripravení pomôcť**, porozprávať sa s ním pri riešení akýchkoľvek problémov či rébusov. Aj v nasledujúcom období preto na klinike uvažujeme s každodenným vykonávaním podľa potreby viacerých individuálnych rozhovorov denne. Tieto rozhovory, ako nás o tom prax presvedča, sú skutočne prioritne dôležité.

Nadväzne sa prepracúvame ku **skupinovej psychoterapii**. Vykonávať ju je vhodné v mentálne aj vekovo homogénnych, konsolidovaných skupinách s cieľmi: prehlbovanie sebapoznania, pôsobenie na skvalitňovanie hodnotového systému, rozvíjanie vnímania, koncentrácie pozornosti, citovej sféry, osobnosti, záujmov, myslenia. V rámci skupinovej psychoterapie uskutočňujeme tréningy verbálnej aj neverbálnej komunikácie, nadväzovania a budovania kvalitných medziľudských vzťahov, tréningy riešenia konfliktných situácií, atď.

Súčasťou terapeutického pôsobenia je pracovná terapia a skupinové aktivity, ktoré vedú vychovávatelia a taktiež, samozrejme, školské vyučovanie a výchova v škole. Na týchto aktivitách sa klinika zúčastňuje formou konzultácií, účasťou na spoločných poradách, uskutočňovaním pracovných seminárov, ktorých plán je v obsahu príslušných dokumentov výchovného úseku SLVS. Podobne sa oddelenie kliniky zúčastňuje tiež na príprave týždenných komunitných stretnutí zamestnancov s deťmi, resp. voľných tribún.

Počítame tiež s intenzívnou spoluprácou s OZ Slovo života a so zborom Apoštolskej cirkvi na Slovensku , ktorý bude s chlapcami viesť individuálne aj skupinové rozhovory o cirkevných a etických otázkach, predpokladáme, že aj s ekumenickým nadhľadom a taktiež rozvoj spolupráce so Seleziámni.

Práca s rodinou

Osobitnú pozornosť venujeme spolupráci s rodičmi chovancov, resp. so zamestnancami detských domovov, z ktorých prichádzajú. Kontakty s nimi využívame jednak na spresnenie, doplnenie a prehĺbenie diagnostických poznatkov, jednak ako príležitosť na sprostredkovanie často veľmi potrebných pozitívnych zmien vo vzťahoch detí s rodičmi a súrodencami alebo vychovávateľmi a spoluchovcami v domovoch. Získané poznatky zaznamenávame a podľa potreby zohľadňujeme v IPRoDe.

Uskutočňujeme taktiež cielené terapeutické sedenia zamerané na ozdravovanie rodinných vzťahov. Ďalšou možnosťou, akú využívame na sprostredkovávanie účinnej pomoci rodinám, je spolupráca so psychologickými poradňami a psychológmi pracujúcimi v blízkosti bydliska rodičov.

Prácu s rodinou považujeme za neoddeliteľnú súčasť diagnosticko-terapeutickej činnosti ..

Prognostická činnosť

V jej rámci sa budeme sústavne zamýšľať nad otázkou: **Čo môžeme reálne dosiahnuť, aké pokroky môžeme akými metódami a postupmi podporiť vo vývine**

- jednotlivých chovancov
- efektívnosti a úspešnosti práce sanatória
- jednotlivých zamestnancov

A) Prognostika vývinu chovancov – zapracovaná v IPRoD-och

Východiskami budú: anamnestické, psychodiagnostické, terapeutické, výchovné a školské výsledky a zistenia. Okrem toho, v prípade každého nám zvereného chlapca bude vhodné starostlivo zvažovať, čo môžeme v záujme stimulovania jeho vývinu urobiť s využitím prostriedkov a kapacít sanatória a v čom môže byť užitočné vyhľadať, zabezpečiť podporu, spoluprácu z vonkajšieho prostredia.

Poradensko-prognostickú činnosť zameriavame na primeranú voľbu stredoškolského vzdelávania detí, našich klientov, ktoré navštevujú posledné ročníky ZŠ. Individuálne posudzovať je žiaduce schopnosti, ambície, dosahované výsledky, súčasný stav a motiváciu správania sa jednotlivých chlapcov a ich vývinové predpoklady.

Prognosticky podporovať vývin chovancov môžeme tiež starostlivým výberom výchovných metód a prístupov k nim. Pozitívny vývin, o ktorý nám ide, môžeme značne urýchliť predovšetkým:

- informovanejším a empatickejším výchovným vedením, ku ktorému z pozície kliniky budeme vychovávateľov a všetkých spolupracovníkov nabádať, informovať pomocou konzultácií, aj vzdelávať prostredníctvom seminárov
- pripravovaním stimulujúcich výchovných programov, k čomu klinika bude prispievať podporou procesu ich tvorby
- sprostredkovaním účinnej motivácie, povzbudzovaním chlapcov, vnímavejším sledovaním každého, aj malého pokroku v ich správaní, aby sme ich mohli v správnej chvíli pochváliť – pochvalu a povzbudenie nepremeškať! Eliminovať chceme zbytočnú agresivitu personálu v kontakte s chlapcami, napr. aj vo forme ich okrikovania. Nabádať budeme k citlivejšiemu udeľovaniu pokarhaní, aby sa neudeľovali bez toho, aby sme príslušnému chlapcovi sprostredkovali poznanie, za čo si ho vyslúžil. A najmä nie bez toho, aby sme ho vopred nepripravili na spôsob a najmä záujem odčiniť si priestupok.

(Každý chovanec by mal mať príležitosť bezprostredne po priestupku okrem vyjasnenia okolností aj navrhnúť si mieru a spôsob odčinenia. Záznam o takomto postupe má byť vedený v pedagogických pozorovaniach vychovávateľov).

- Celkovo budeme viesť výchovných pracovníkov k prístupu k chovancom v zmysle účinnejšej a systematickej komunikácie, intenzívneho kontaktu

s chlapcami, vedenia cielených a tématicky zameraných diskusií a zmysluplne využitého času.

- Účinnjšiu motivovanosť chovancov bude klinika podporovať aj návrhmi na postupné a nepretržité zdokonaľovanie systému hodnotenia, jeho pravidiel a metodiky.
- Vzájomnú súčinnosť jednotlivých výchovných subjektov v zmysle koordinovaného prístupu k chovancom budeme presadzovať tiež praktickým využívaním individuálnych liečebno-výchovných plánov.

B) Prognostika a prispievanie kliniky k rozvoju sanatória

Domnievame sa, že naše sanatórium s programom, s akým bolo založené, môže napredovať s reálnou ambíciou stať sa špičkovým, priekopníckym pracoviskom svojho druhu. Súčasťou práce kliniky je prispievať k dosiahnutiu tohto cieľa v partnerskej súčinnosti so všetkými členmi vedenia sanatória.

C) Starostlivosť o zamestnancov a ich rozvoj

Túto prioritu môžeme z pozície kliniky okrem uvedeného podporiť napríklad

- spoluprácou pri ich výbere a poverovaní konkrétnou prácou
- poradenstvom zameraným na individuálny rozvoj
- konzultačnou činnosťou k riešeniu problémových situácií

Prílohy: - každoročne aktualizované

1. Plán využívania návštevného bytu
2. Časovo – tématické plány terapeutických aktivít
3. Plán odborného vzdelávania zamestnancov

